

Monumentnummer*: 532394

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 15 juli 2016
Kadaster deel/nr 82781/78

Woonplaats*

Utrecht

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Kadastrale gemeente*

Abstede

Sectie*

C

Kadastraal object*

Appartement aanduiding

Grondperceel

8648

Omschrijving**

Cluster 38. Inundatieduiker.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

INUNDATIEDUIKER 1 ten westen van Fort De Bilt als essentieel onderdeel van het inundatiesysteem van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de gracht van Fort De Bilt in het bijzonder. Het verdedigingssysteem van de Nieuwe Hollandse Waterlinie was in de eerste plaats gebaseerd op het gecontroleerd onder water zetten van (grote) terreinoppervlakken. Gecontroleerde inundatie vergde een ingenieus systeem van waterwerken, zoals sluizen, stuwen en kanalen, waarmee het noodzakelijke peil snel en binnen nauwe grenzen gesteld en gehandhaafd kon worden. Er werden vele verschillende typen sluizen toegepast, afhankelijk van de plaats waar ze in het systeem functioneerden. Soms werden reeds bestaande scheepvaart-, uitwaterings- of keersluizen gebruikt, maar ook zijn er vele nieuwe gebouwd of bestaande (sterk) aangepast. Met de doortrekking van de Biltsestraatweg door het fort zijn drie betonnen duikers als verbindingen tussen de beide grachthelften gelegd om voldoende doorstroming voor inundaties (en bij sluiting van duikers 1 en 2) via 3 een gelijk waterpeil in de gracht) te houden. De duikers maakten deel uit van het lokale verdedigingssysteem en kende een militaire en een civiele functie. Duikers 1 en 2 - inundatieduikers - liggen ten westen van het fort; Duiker 3 ten oosten ervan. Duiker 1 - tussen het fort en Duiker 2 - is 'de opvolger' van een brug over de gracht rond een niet meer bestaand wachthuis. De drie duikers kenden een militaire en een civiele functie.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

INUNDATIEDUIKER 1 als onderdeel van de rond 1930 dwars door het fort geleide Biltsestraatweg. De duiker bestaat uit een gewapend betonnen constructie met twee lange en brede, afgeronde landhoofden (ca. 20 m breed en ca. 40 m lang, de weg kruisend) en een langgerekte, op de koppen afgeronde middenpijler met ter weerszijden een rechthoekige koker. De duiker omvat tevens een iets uitkragend wegdek en de hiertoe behorende ijzeren balustrades. De duiker vertoont grote gelijkenis met duiker 2.

Waardering

INUNDATIEDUIKER 1 aan de westzijde van Fort De Bilt is van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar is versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden, in het bijzonder als uiting van een aan de militair-strategische bouwkunde gerelateerde bebouwing en waterwerken, die gebaseerd zijn op het systeem van inundatie en accesverdediging (20ste eeuw).

Het betreft hier een aan de militair-strategische bouwkunde gerelateerde uiting van historische waterbouwkunde, namelijk een militaire en civiele duiker van omstreeks 1930.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex.

* Het onderdeel is representatief (karakteristiek) omdat het in samenhang met de aanleg van de door het fort getrokken Biltsestraatweg is gebouwd.

* Het onderdeel is tamelijk gaaf bewaard omdat hoofdvorm, bouwkundige detaillering en verschillende onderdelen herkenbaar zijn gebleven.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Versperring

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument